

NUMMER 1 • JAARGANG 35 • MAART 2025

De Grauer

HISTORISCH PUTTEN

1945 – 2025

80 jaar Vrijheid

'De onbekende en vergeten verhalen'

Vanaf woensdag 2 april t/m zaterdag 1 november

Voor openingstijden en toegangsprijzen, zie de website

Garderenseweg 97
3881 NC PUTTEN

Web: www.detienmalen.nl

Inhoud

Van de voorzitter	4
80 Jaar Vrijheid! - De heer Henk Lambooi	5
Afscheid Leen Kool	9
Museum De Tien Malen	11
Recept: Blauwe Bliksem	13
Museumboerderij Mariahoeve	14
80 Jaar Vrijheid! - De heer Michel Kooij	15
Kort nieuws: Vooraankondiging voorjaarsbijeenkomst	17
Column Henk Vaessen	18
Geef deze gezichten een naam: Aflevering 83	20
Putters Praoten	22
Van de penningmeester	24
Colofon	27

Op de cover: Het Marktplaatsplein en de Oude Kerk

Van de voorzitter

Op Goede Vrijdag, 18 april, is het tachtig jaar geleden dat ons dorp bevrijd werd van de Duitse overheersing. Hieraan zal veel aandacht worden besteed. Zo is er op 19 april de herdenking bij het monument aan de Voorthuizerstraat, waarbij ook Canadezen aanwezig zullen zijn.

Ons museum De Tien Malen bereidt een tijdelijke expositie voor onder de titel '80 jaar bevrijding van Putten'. Hierover leest u meer in deze Graver. Naar ik hoop, trekt de tentoonstelling veel bezoekers!

Daarnaast wijs ik u op twee interviews: een met onze burgemeester, de heer Henk Lambooi, en een met de heer Michel Kooij, voorzitter Stichting Samen Verder Putten. Beide hebben als onderwerp: Vrijheid.

In dit nummer geeft onze penningmeester, die gezien de zwarte cijfers die hij schrijft zijn werk niet al zuchtende behoeft te verrichten, een overzicht van de financiën van het PHG.

In onvervalst Putters schrijft hij bovendien over zijn kwaliteiten als schaatser in ver vervlogen tijden...

Verder is er afscheid genomen van de heer Leen Kool, die jarenlang deel heeft uitgemaakt van de Monumentencommissie. We wensen hem vanaf deze plaats sterkte toe wat zijn gezondheid betreft.

U begrijpt dat ik hier niet alle bijdragen kan noemen. Ik hoop echter wel, dat u ook de door mij niet genoemde artikelen gaat lezen!

Rest mij u allen een vredevol (als we denken aan onze bevrijding) en een sprankelend (als we denken aan de ontluikende natuur) voorjaar toe te wensen!

Jan N. van den Hoorn

Voorzitter PHG

80 JAAR Vrijheid!

Tekst: Bert Klompenhouwer / Marja van de Klok - Schipper
Beeld: Gemeente Putten

80 JAAR LEVEN IN VRIJHEID IN PUTTEN

In de namiddag treffen we de burgemeester in zijn werkkamer in het gemeentehuis. Onder het genot van een kop koffie lichten we toe waarom we gekomen zijn. Voordat we ook maar een vraag kunnen stellen, steekt dhr. Henk Lambooi van wal en heeft daarmee direct de kern van het interview te pakken. Vanouds werd de blijdschap van de bevrijding overschaduwed door het gemis van al die mannen die niet terugkeerden. Voor het eerst in de geschiedenis van Putten heeft de burgemeester de indruk, dat er wat meer ruimte is om aandacht te geven aan de bevrijding van Putten en die van Nederland. Ook de verwondering en de blijdschap, dat we al zo lang in relatieve 'vrede' leven, komen wat beter tot uiting.

VAN BRABANTSE JONGEN TOT BURGervader VAN PUTTEN

Dhr. Henk Lambooi groeide op als protestantse jongen in Waalwijk in het overwegend rooms-katholieke Brabant. Zijn jeugd heeft de kiem gelegd voor het respecteren van elkaar en het elkaar ten dienste zijn. Hij kwam uit een politiek zeer geëngageerd nest. Zijn vader was ARP-man (het latere CDA) en zijn moeder sympathiseerde sterk met de SGP. De jonge Lambooi is letterlijk naast de Schuurman & Jordens/wetteksten opgegroeid. Vader Lambooi studeerde staats- en bestuursrecht, welke studierichting ook door de oudste zoon van de burgemeester is gevolgd.

Na zijn studie werd dhr. Henk Lambooi docent op een middelbare school en streek neer in Hoevelaken, waar hij in de gemeentepolitiek belandde. Na een aantal jaren raadslid te zijn geweest, werd hij wethouder. Bij de fusie Nijkerk-Hoevelaken was hij de enige wethouder die meeverhuisde naar Nijkerk. Op 50 jarige leeftijd (2011) werd dhr. Henk Lambooi, burgemeester van de gemeente Putten.

Op de vraag waarom hij Putten zo trouw blijft, spreekt hij van een samenstel van factoren. Zijn huidige ambt en nevenfuncties blijven voldoende uitdaging bieden. De burgemeester heeft het enorm naar zijn zin in Putten; het is een fijn dorp om te wonen. Een prominente rol speelt ook dat zijn echtgenote Marry met heel veel plezier in Putten woont; sinds haar pensionering doet zij veel vrijwilligerswerk in het dorp.

Tachtig jaar geleden werd Nederland bevrijd door de geallieerden. In 2025 vieren en herdenken we de bevrijding en dat we sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog in vrijheid leven..

Via diverse interviews gaan we in de edities van 2025 dieper in op wat 80 jaar vrijheid voor inwoners van Putten betekent.

In dit interview:

Dhr. HENK LAMBOOI

Burgemeester van de gemeente Putten

VRIJHEID EN RESPECT

De burgemeester noemt de grondwet, met name de eerste zes artikelen, een groot goed en het fundament van de Nederlandse rechtsstaat. Hierin zijn onder andere het kiesrecht, vrijheid van meningsuiting, recht op privacy, godsdienstvrijheid en het discriminatieverbod geregeld. In de publieksruimte van het gemeentehuis is de volgende tekst te lezen (artikel 1 van de Grondwet):

Allen die zich in Nederland bevinden worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, handicap, seksuele gerichtheid of op welke grond dan ook, is niet toegestaan.

Vrijheid is genormeerd en heeft altijd te maken met verantwoordelijkheid. Als de vrijheid van de een de knechting van de ander wordt, raakt zij uit balans. Je kunt met respect met de ander omgaan, ook als zijn of haar ideeën niet de jouwe zijn.

In het oude stadhuis van de gemeente Oudewater staat een mooie Latijnse spreuk op de schouw, vrij vertaald: Het recht staat ten dienste van de burger. Het geheel aan rechtsregels maakt dat het speelveld voor iedereen gelijk is. Het is verontrustend dat er, ook op de Veluwe, in toenemende mate sprake is van verharding; men neemt niet meer de moeite om naar elkaar te luisteren of de argumenten van de ander begripvol te wegen. De burgemeester ziet dit in de praktijk door het toenemend aantal politiemeldingen van burenruzies zodra het weer mooier wordt.

Ook ziet dhr. Henk Lambooy gedurende het dagelijks bestuur van de gemeente, een toenemende onderlinge onverdraagzaamheid en een sterker wordende 'ik'-cultuur.

EEN BELANGRIJK ASPECT VAN VRIJHEID

Het mooie van het parlementaire stelsel zoals wij dat kennen met evenredige vertegenwoordiging is dat er altijd respect en oog is voor de minderheid en zij ook volwaardig mee kan doen. De Verenigde Staten bijvoorbeeld heeft een ander, presidentieel stelsel (the winner takes all). Men kan stellen dat daar de dictatuur van de democratie gesproken heeft. Macht en tegenmacht is dan zoek.

Vanwege de onafhankelijkheidsrol van de burgemeester vindt dhr. Henk Lambooy het een voorrecht, dat Nederland als een van de weinige landen ter wereld een benoemde burgemeester heeft.

TIJD HEELT ALLE WONDEN?

Historisch perspectief

Putten leefde na de oorlog nog steeds in de verwachting en de hoop op de terugkeer van die honderden mannen. Dat legde een enorme domper op de jaarlijkse nationale viering van de bevrijding op 5 mei. Er was in Putten gewoon niet zoveel om vrolijk over te zijn. Ruim 100 huizen waren afgebrand. Er was bijna geen gezin zonder een of andere vorm van schade. In de gesprekken was het onderwerp 'oorlog' nooit ver weg; het heeft de generatie gestempeld.

Dhr. Henk Lambooy ziet de afgelopen jaren steeds meer belangstelling voor dodenherdenking op 4 mei 's avonds. In die trend is het ook logisch dat er wat meer ruimte komt voor de herdenking van de nationale bevrijdingsdag.

80 JAAR BEVRIJDING EN DE GEMEENTE PUTTEN

In 2020 konden door het coronavirus culturele activiteiten, waaronder die rondom 75 jaar Vrijheid niet doorgaan. De viering van 80 jaar Vrijheid kan gelukkig wel doorgaan. Sander van Nieuwenhuizen is verantwoordelijk wethouder.

Er zijn initiatieven vanuit verschillende stichtingen, zoals die van de Stichting Samen Verder Putten. Dhr. Lambooij noemt de Bevrijdingscolonne Noordwest-Veluwe met een historische toer met Canadese historische oorlogsvoertuigen door Putten, Ermelo en Harderwijk. Daarnaast komen Canadezen naar het graf van Sapper (= geniesoldaat) John Keeble op de oude algemene begraafplaats Putten. In Stroud draait een voorstelling 'Waarom Truus?' over verzetsvrouw Geertruida Wijsmuller-Meijer (1896- 1978).

VERZOENING EN VERGEVING, VERZOENING BOVEN DE GRAVEN

Dit kan niet als collectief geduid worden, aldus dhr. Henk Lambooij, een gemeenschap verzoent niet, het leed is individueel en van persoon tot persoon verschillend. In de gemeenschappelijkheid is het mooi, dat iemand als Pastor Meyer, predikant te Ladelund, al zo kort na de oorlog (april 1951) op de kansel van de Oude Kerk te Putten stond en in het Duits tot de mensen sprak.

VRIJHEID EN VERBINDING

Sinds de Tweede Wereldoorlog is Nederland nog nooit zo lang 'oorlogsvrij' geweest als nu. Dit wordt onvoldoende beseft. Ook het vanzelfsprekend helpen van elkaar is allang geen gemeengoed meer. Dhr. Henk Lambooij noemt het geven van burgerschapsonderwijs om te leren hoe je met elkaar om moet gaan.

SI VIS PACEM PARA BELLUM

Als je vrede wilt, bereid je voor op oorlog. In zijn nieuwjaarstoespraak bracht burgemeester Lambooij op verzoek van de NCTV (Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid) de volgende boodschap:

'Wij leven in onzekere en onvoorspelbare tijden. De wereld lijkt vervuld te zijn met politieke spanningen. Spanningen, die er in de toekomst toe kunnen leiden dat wij voor grote uitdagingen komen te staan. Denk aan een langdurige verstoring van de

energievoorziening, het internet of het betalingsverkeer. Wellicht denkt u dat dit in Nederland niet voor kan komen. Toch adviseer ik met klem daar rekening mee te houden.'

Dhr. Henk Lambooij licht deze oproep tot zelfredzaamheid als volgt toe: we zijn niet in oorlog, maar er is ook geen vrede. Hierbij verwijst hij naar de gebeurtenissen in Oekraïne en het Midden-Oosten. Ook de cyberweerbaarheid ligt bijna dagelijks onder vuur. We zijn kwetsbaarder dan ooit. De laatste 16 jaar hebben we de welvaart boven het welzijn gekoesterd. En dan blijkt dat we de conditie van de defensie, de bruggen, de infrastructuur hebben veronachtzaamd.

De burgemeester schetst de gang van zaken in bijvoorbeeld Zweden en de Baltische staten; zij zijn heel anders/beter voorbereid op een noodsituatie. Hij verwijst naar de serie van de EO 'Black-Out', een indrukwekkend document over een fictieve cyberaanval op een netwerkbeheerder. Ook geeft hij enkele praktische voorbeelden, die rampzalig zijn als bijvoorbeeld de stroom uitvalt (brancards in liften, zuurstofapparatuur).

Een vorm van zelfredzaamheid is het beschikken over een eigen aggregaat, zoals de gemeente Putten dat heeft. Er vindt momenteel een inventarisatie plaats van voorzieningen in de gemeente Putten. Hebben bijvoorbeeld verzorgingstehuizen een eigen aggregaat, waterbron, energieopwekking? Dhr. Henk Lambooy vindt dat primaire processen als energie en water bij de overheid thuis horen.

MEER VRIJE TIJD

De derde termijn van dhr. Henk Lambooy als burgemeester loopt af in 2029. De burgemeester voelt zich nog steeds een gepassioneerd bestuurder; hij houdt van zijn ambt. Ook de wisselwerking met de fractievoorzitters is goed. Wat hij na zijn pensionering gaat doen, daar moet hij nog over nadenken. Zijn interesse ligt onder andere bij geschiedenis en de natuur (faunabeheer). Voor wie dat wil, is er in Putten genoeg aanbod om een nieuwe (vrijwillige) uitdaging op te zoeken.

De vijf komt in de klok en we gaan afsluiten. We zijn nog lang niet uitgepraat. Dat deze eerste burger veel van het staats- en bestuursrecht weet, hoeft geen betoog. Maar dat hij daarnaast ook een warme, betrokken burgemeester is, blijkt eens te meer uit dit interview. ■

MANUFACTUREN MAGAZIN
A. VAN GANSWIJK
en ZOOH
DORPSSTRAAT 1
TEL: 22 PUTTEN
Speciale Afteeling Dames Heeren
en Kinderconfectie

VAN GANSWIJK
DAMES- & HERENMODE
WWW.VANGANSWIJK.NL
SINDS 1840 GEVESTIGD DORPSSTRAAT 1 3881 BA PUTTEN 0341-351424

AFSCHEID LEEN KOOL

Lid Monumentencommissie

Tekst: Johan Grift

Beeld: Eigen foto

Op 17 december jl. hebben Reinier den Boer, beleidsmedewerker Bouwen en Milieu van de gemeente en Johan Grift namens het PHG-bestuur in kleine kring bij Leen thuis afscheid genomen.

Naast zijn lidmaatschap in de Monumentencommissie heeft Leen in de afgelopen jaren nog veel meer gedaan voor het PHG, zoals het maken van een PHG-verjaardagskalender. Hij vertelde dat hem was gevraagd daarvoor 19 pentekeningen te maken, waarvan de mooiste twaalf zouden worden uitgekozen voor het samenstellen van de verjaardagskalender. Volgens Leen had de gemeente destijds ook interesse en zij hebben er uiteindelijk 150 stuks afgenomen. Wellicht hangt er bij u thuis ook nog zo'n PHG-verjaardagskalender met mooie pentekeningen van boerenhoeves en buitenverblijven.

Tot 1 januari 2020 heeft Leen deel uitgemaakt van het bestuur van Museumboerderij Mariahoeve. Gelijk met Steven van Hell is hij toen gestopt. Vanuit het bestuur is hij nauw betrokken geweest bij de uitbouw van de schenkerij, de Uutkiek van de Mariahoeve. Hij heeft hier zelfs de tekening nog voor gemaakt.

Ondanks zijn broze gezondheid tekent Leen nog steeds en liet hij een tekening zien van een karakteristieke jaren '30 woning aan de Papiermakerstraat, gedateerd 17 december 2024! Namens de gemeente overhandigde Reinier een mooie puzzel van Putten en een smakelijk pakket. Als blijk van waardering werd door Johan Grift namens het PHG-bestuur een mooi boeket overhandigd.

Ruim 25 jaar heeft Leen Kool het Puttens Historisch Genootschap vertegenwoordigd als lid van de Monumentencommissie. De gemeente Putten en het PHG-bestuur zijn Leen zeer erkentelijk voor zijn deskundige adviezen in de Monumentencommissie.

Leen gaf aan het PHG altijd een warm hart te zullen toedragen en wil graag betrokken blijven bij het PHG. Door zijn vele pentekeningen zal Leen altijd verbonden blijven met het PHG. Samen met hem willen we meedenken over hoe zijn verzameling tekeningen voor de toekomst bewaard kan blijven.

Zoals eerder vermeld in De Graver bestaat de Monumentencommissie niet meer. Deze commissie is per 1 januari 2024 opgegaan in de nieuwe commissie Omgevingskwaliteit. Namens het PHG is Bert Klompenhouwer door het College inmiddels formeel aangesteld als opvolger van Leen en als vertegenwoordiger namens het PHG-bestuur in de nieuwe commissie Omgevingskwaliteit ■

SAMEN ZIJN WE TOEKOMSTBESTENDIG.

Moore MKW heeft als accountancy- en adviesorganisatie alles in huis voor de ondernemer van nu. Met meer dan 1000 medewerkers op 19 vestigingen in Nederland, en ons internationale netwerk Moore, adviseren wij ondernemers bij alle vraagstukken waar zij mee te maken krijgen. Onder het motto 'Samen Toekomstbestendig' willen we bijdragen aan persoonlijk geluk, zakelijk succes én onze samenleving.

Accountants
Adviseurs

Midden Engweg 27
3882 TS Putten
T. +31 (0)3 41 35 70 44

Wij stoppen er
graag onze energie in!

- Gemakkelijk betalen met uw pinpas.
- 24 uur per dag, 7 dagen per week.
- Leaserijder? Bij ons kunt u ook met de Travelcard en Multitankcard tanken.

Altijd voordelig
een volle tank!

Ambachtsstraat 16 | 3882 BB Putten | 0341-36 99 00 | www.gulikerputten.nl

H. van Hunen

SERVICE OP NIVEAU KRIJGT U
BIJ ONS AL 85 JAAR KADO

SCHERPE PRIJZEN!
GRATIS BEZORGD!
EIGEN TECHNISCHE DIENST!

Bakkerstraat 17 - Putten - Steenstr.11 Arnhem - www.vanHunen.nl

MUSEUM De Tien Malen

Tekst: Nel Kuipers
Beeld: Marieke Grijft

KLAAR VOOR DE START, MUSEUM DE TIEN MALEN WEER OPEN

Na de "winterstop" gaan de deuren van het museum De Tien Malen op woensdag 2 april weer open. Een nieuw seizoen waarin we ook weer de nodige nieuwe thema's presenteren.

In onze grote tijdelijke expositiezaal schenken we aandacht aan de Bevrijding 80 jaar geleden van Putten en van Nederland en we schenken aandacht aan 80 jaar leven in Vrijheid. Elders in De Graver kunt u daar meer over lezen.

Vorig jaar was er de tijdelijke expositie over de geschiedenis van de fiets, met 15 historische fietsen. De fietsen zijn weg en de zaal boven kwam leeg. Dankzij o.a. de kringloopwinkel OVERNODIG hebben we een 10-tal mooie, museumwaardige vitrinekasten kunnen aanschaffen waarin we onze kostbare objecten veilig kunnen presenteren. Je weet maar nooit, denk aan Assen....

We mogen dit jaar ook weer diverse groepen basisschoolleerlingen ontvangen. Altijd erg leuk werk om geschiedenis door te mogen geven aan kinderen middels een bezoek aan een museum. We wachten op dit moment nog op de uitslag van de Audit, dat is een proces geweest waarmee we u niet lastig willen vallen, maar één van de uitkomsten was wel dat we het bestuur anders moesten samenstellen.

En hierbij presenteren we het huidige bestuur: onze nieuwe voorzitter Teus van de Kamp, een nieuwe secretaris Nel Kuipers. Nuy van Bloemendaal blijft op onze centen passen en Thea Bos (algemeen bestuurslid) en Peter Vink (notulist) proberen er samen met ruim 30 vrijwilligers weer een mooi museumjaar van te maken. Volg ons o.a. via de website www.detienmalen.nl

UPDATE INZAMELDAGEN OORLOGSERFGOED

In De Graver van december 2024 heeft u kunnen lezen dat De Tien Malen een beroep op u deed om in 2025 een mooie tentoonstelling over 80 jaar bevrijding en vrijheid te kunnen realiseren. De lokale en regionale media hebben dit 'opgepikt'. Een journalist en fotograaf van De Stentor stonden spontaan op de stoep van het museum op de tweede inleverdag. Dit leverde leuke gesprekken op met de bezoekers die voorwerpen kwamen afgeven en een artikel in De Stentor op 18 januari jl.

Voor ons zijn niet alleen de voorwerpen van belang, maar vooral ook de verhalen die ermee verbonden zijn. Daarom kunnen we wel zeggen dat de georganiseerde middagen een succes zijn geweest. Heel veel dank aan iedereen die objecten geschonken of in bruikleen gegeven heeft. De objecten die we mogen gebruiken in de tentoonstelling lopen erg uiteen. We kunnen al wel een tipje van de sluier oplichten: het nationaal ontbijtlaken dat ter gelegenheid van de bevrijding is geweven, een poëziealbum met een handgeschreven tekst van een Canadese bevrijder, de defensie-kappersuitrusting van een Puttense kapper die in Nederlands-Indië heeft gediend, veel bodemvondsten uit Putten (helmen, veldfles, scheergerei etc.), een reproductie van de poster Helpt Puttens jeugd, persoonsbewijzen, distributiebonnen enz. enz.

Er was ook even spanning en sensatie bij het museum: een geschonken brisantgranaat bleek geladen te zijn en is door de EOD (Explosieven Opruimingsdienst Defensie) elders tot ontploffing gebracht. In De Tien Malen kunt u straks een paar brokstukken daarvan zien.

De volgende fase voor de werkgroep is het samenstellen van de tentoonstelling, het maken van de tekstborden en het daadwerkelijk inrichten. Onze wens is om de tentoonstelling zoveel mogelijk met lokale bedrijven en organisaties te realiseren. We krijgen bijvoorbeeld hulp van basisschool De Akker die prachtige objecten voor ons maakt we houden het nog even een verrassing.

We kijken naar u uit! Museum De Tien Malen is 2 april a.s. door u te bezoeken na de openingshandeling door wethouder Sander van Nieuwenhuizen. Het laatste nieuws kunt u volgen op de website www.detienmalen.nl of Facebook. We hopen u te mogen verrassen met een mooie tentoonstelling over de bevrijding en 80 jaar vrijheid in Putten ■

Simon
ADVIES

Bruno Fabriciusstraat 38
3881 CM Putten
Tel. 0341-351759

Fax 0341-361511
www.simonadvies.nl
info@simonadvies.nl

Adfi'z
Adviseurs in Financiële Zekerheid
Bevestiging van regulerende instanties, adviseurs en adviseurs in openbare, zakelijke en financiële dienstverlening

BERT SIMON
GECERTIFICEERD
FFP
FINANCIEEL PLANNER

Bij ons werkt een
**Erkend
Hypotheek
adviseur**

HYPOTHEEK • PENSIOEN • VERMOGENSBEHEER • BANKSPAREN • VERZEKERINGEN

Recept

BLAUWE BLIKSEM ... MET AARDAPPELEN, ROOKSPEK & STOOFPPEERTJES!

Door: Bertha van Renselaar

Blauwe bliksem is de minder bekende, maar net zo heerlijke variant op de traditionele stampot "hete bliksem". Waar je bij hete bliksem de stampot verrijkt met zoete en zure appels, voeg je bij blauwe bliksem stoofpeertjes toe. De peertjes zorgen voor een bijzondere kleur en een licht nootachtige smaak.

Stampotten zijn typisch Nederlands, maar recepten kunnen per streek verschillen. Blauwe bliksem kan geserveerd worden met worst, spek of stoofvlees. Ook het toevoegen van kaneel kan een optie zijn. Zo worden de peertjes nog net iets zoeter!

INGREDIËNTEN

- 1,5 kilo stoofpeertjes
- 1,5 kilo aardappelen
- 400 gram doorregen rookspek
- Zout en peper

BEREIDINGSWIJZE:

Schil de peertjes en verwijder het klokhuis. Snijd ze in partjes en doe deze in een ruime pan en zet ze op met zoveel water dat de peertjes net onder staan. Voeg het spek toe aan de peertjes. Breng het geheel aan de kook en laat het ongeveer 1,5 uur koken op zacht vuur.

Schil de aardappelen en kook ze in een aparte pan. Controleer de beide pannen of ze gaar zijn. Haal het spek uit de pan en giet alles af. Bewaar wat kookvocht van de peertjes.

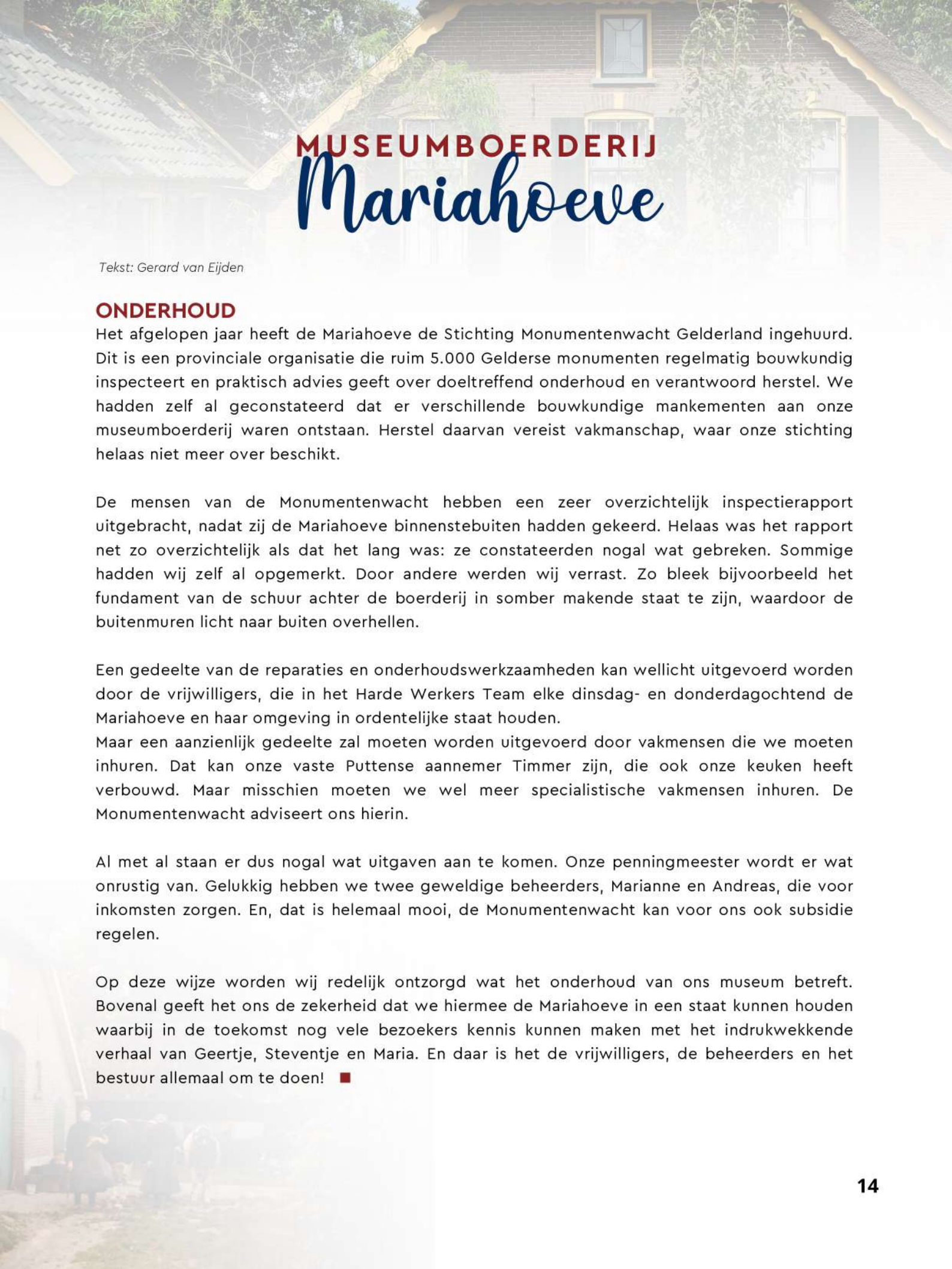
Voeg de peertjes toe aan de aardappelen en stamp het tot een smeuïge stampot. Voeg wat zout en peper toe en eventueel wat kookvocht. Denk erom dat het spek al zout is!

Eet smakelijk!

TIP!

Het spek moet wel meegekookt worden voor extra smaak, maar je kunt stoofpeertjes-stampot natuurlijk ook serveren met rookworst of gehaktballen.

MUSEUMBOERDERIJ Mariahoeve

Tekst: Gerard van Eijden

ONDERHOUD

Het afgelopen jaar heeft de Mariahoeve de Stichting Monumentenwacht Gelderland ingehuurd. Dit is een provinciale organisatie die ruim 5.000 Gelderse monumenten regelmatig bouwkundig inspecteert en praktisch advies geeft over doeltreffend onderhoud en verantwoord herstel. We hadden zelf al geconstateerd dat er verschillende bouwkundige mankementen aan onze museumboerderij waren ontstaan. Herstel daarvan vereist vakmanschap, waar onze stichting helaas niet meer over beschikt.

De mensen van de Monumentenwacht hebben een zeer overzichtelijk inspectierapport uitgebracht, nadat zij de Mariahoeve binnenstebuiten hadden gekeerd. Helaas was het rapport net zo overzichtelijk als dat het lang was: ze constateerden nogal wat gebreken. Sommige hadden wij zelf al opgemerkt. Door andere werden wij verrast. Zo bleek bijvoorbeeld het fundament van de schuur achter de boerderij in somber makende staat te zijn, waardoor de buitenmuren licht naar buiten overhellen.

Een gedeelte van de reparaties en onderhoudswerkzaamheden kan wellicht uitgevoerd worden door de vrijwilligers, die in het Harde Werkers Team elke dinsdag- en donderdagochtend de Mariahoeve en haar omgeving in ordentelijke staat houden.

Maar een aanzienlijk gedeelte zal moeten worden uitgevoerd door vakmensen die we moeten inhuren. Dat kan onze vaste Puttense aannemer Timmer zijn, die ook onze keuken heeft verbouwd. Maar misschien moeten we wel meer specialistische vakmensen inhuren. De Monumentenwacht adviseert ons hierin.

Al met al staan er dus nogal wat uitgaven aan te komen. Onze penningmeester wordt er wat onrustig van. Gelukkig hebben we twee geweldige beheerders, Marianne en Andreas, die voor inkomsten zorgen. En, dat is helemaal mooi, de Monumentenwacht kan voor ons ook subsidie regelen.

Op deze wijze worden wij redelijk ontzorgd wat het onderhoud van ons museum betreft. Bovenal geeft het ons de zekerheid dat we hiermee de Mariahoeve in een staat kunnen houden waarbij in de toekomst nog vele bezoekers kennis kunnen maken met het indrukwekkende verhaal van Geertje, Steventje en Maria. En daar is het de vrijwilligers, de beheerders en het bestuur allemaal om te doen! ■

80 JAAR Vrijheid!

Tekst: Bert Klompenhouwer / Monique Met
Beeld: Gemeente Putten / PHG

STICHTING SAMEN VERDER PUTTEN

De Stichting Samen Verder Putten heeft als doel: het werken aan nieuwe vormen van het doorgeven van lessen uit oorlogen aan nieuwe generaties. Werken aan ontmoeting en verbroedering. De oorlogsgeschiedenis van Putten gedurende de bezettingsjaren 1940-1945 en de wijze waarop Putten na de oorlog met dat verleden is omgegaan, spelen daarbij een belangrijke rol.

De activiteiten van de stichting beperken zich echter niet tot alleen de oorlogsgeschiedenis, zoals blijkt uit het interview dat we recentelijk mochten hebben met de voorzitter van de Stichting, Michel Kooij.

WERKEN AAN ONTMOETING EN VERBROEDERING

GERAAKT DOOR DE OORLOGSGESCHIEDENIS VAN PUTTEN

Michel Kooij, geboren in Bunnik, woont nu alweer zo'n 25 jaar in Putten. Historie heeft al geruime tijd zijn interesse. Geraakt door de geschiedenis van de razzia, begon hij op latere leeftijd alles te bestuderen wat te maken heeft met oorlogen en vooral hoe mensen met elkaar omgaan na een oorlog. Thema's als haat, jaloezie maar ook vergeving en verzoening interesseren hem mateloos.

VERNIEUWING

Michel Kooij: 'Om de lessen uit de geschiedenis over te brengen aan de jeugd en voor hen ook interessant te maken, wil ik op een vernieuwende manier aandacht vragen voor het verleden. Door onder meer het organiseren en/of faciliteren van evenementen. Vanaf 2000 heb ik al meerdere projecten geïnitieerd. Waar bij de Stichting oktober 44 het accent vooral ligt op de gebeurtenissen in Putten gedurende de bezettingsjaren, wilde ik het van meet af aan graag breder trekken. En hier op een andere manier aandacht voor vragen. De Roparun (een estafetteloop van Parijs naar Rotterdam om geld op te halen voor mensen met kanker) bracht mij op de gedachte, 'Waarom niet een estafetteloop organiseren van Putten naar Ladelund?'

Tachtig jaar geleden werd Nederland bevrijd door de geallieerden. In 2025 viëren en herdenken we de bevrijding en dat we sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog in vrijheid leven..

Via diverse interviews gaan we in de edities van 2025 dieper in op wat 80 jaar vrijheid voor inwoners van Putten betekent.

In dit interview:

**MICHEL
KOOIJ**

Voorzitter
Stichting Samen Verder
Putten

OP EEN EIGENTIJDSE MANIER DE BOODSCHAP VERDER BRENGEN

Insteek van de Putten Ladelund Loop (2015) was een recreatieve loop, in het kader van dankbaarheid voor vergeving en verzoening. Michel licht toe: 'Met zeven man zijn we uiteindelijk een jaar bezig geweest om de estafetteloop te organiseren, samen met Ladelund. Het werd een uniek en geslaagd project dat allen die meededen (75 man inclusief verzorgers, pers etc.) zich altijd zullen herinneren. Na 2015 volgden nog een sportevenement op kampeerboerderij De Kleine Voordijk tussen Ladelund en Putten en de oprichting in 2017 van het monument 'Sarah' ter nagedachtenis aan de Joodse mannen die in de zomer van 1942 in het Joodse werkkamp 'Vanenburg' verbleven.'

De projecten kostten veel tijd (en ook geld). Na dit project richtte Michel met een aantal enthousiastelingen een stichting op, om projecten verder vorm te geven: de Stichting Samen Verder Putten.

DOORGEVEN VAN LESSEN UIT OORLOGEN AAN NIEUWE GENERATIES

'We willen de mooie naoorlogse boodschap van de razzia geschiedenis overbrengen, op een eigentijdse manier', vervolgt Michel. 'Door de jeugd anders benaderen. Door te werken aan ontmoeting en verbroedering. Door bijvoorbeeld sport en muziek te combineren met serieuze verhalen'.

VIERING EN HERDENKING 80 JAAR VRIJHEID

Komend jaar staat er het nodige op stapel om 80 jaar vrijheid te vieren. Op 18 april 1945 bevrijdde een Canadees regiment onder andere Putten, Ermelo en Harderwijk. Op 19 april 2025 wordt die tocht herhaald en zal een bevrijdingscolonne tussen Putten en Harderwijk rijden; met tanks, rupsvoertuigen en andere authentieke voertuigen wordt de bevrijding nagespeeld.

Later dit jaar volgt nog een fietstocht langs een groot aantal historische, oorlogsgerelateerde plekken in Putten en einde zomer nog een fietstocht van Ladelund naar Putten.

WERKEN AAN ONTMOETING EN VERBROEDERING

Michel sluit af: 'We willen het (oorlogs)verhaal en de gebeurtenissen van Putten delen, om aan de huidige en volgende generatie het verhaal door te blijven vertellen. Op een eigentijdse manier, anders haakt de jeugd af. De lessen van de (razzia) geschiedenis van Putten mogen niet verloren gaan ■

Kracht uit putten

*Het verleden onder ogen zien
en van daaruit
naar de toekomst kijken
de vrijheid te benutten
om elkaar de hand te reiken
dat is wat je noemt
kracht uit Putten.*

*Bevrijdingsgedicht Henk Vaessen - 2020
(bron: website Stichting Samen Verder Putten)*

KORT NIEUWS PHG

VOORAANKONDIGING VOORJAARS-BIJEENKOMST PHG

We hebben de 'Ridders van Gelre', René Arendsen en Bas Steman, bereid gevonden een lezing geven, toegespitst op de geschiedenis van Putten.

Doordat beide heren zich als alter-ego's presenteren kunnen de Ridders een luchtige draai geven aan ingewikkelde geschiedenisverhalen. Dat spreekt een groot publiek aan. Zij schuwen geen enkel onderwerp. Ze zitten regelmatig in stoffige archieven. De Ridders van Gelre zorgen voor een avond met een vleugje humor en theater!

U bent van harte welkom hierbij aanwezig te zijn!

WANNEER Donderdag 15 mei 2025

LOCATIE De Aker, Fontanusplein 2, Putten

AANVANG Inloop vanaf 19.30uur, start 20.00uur

Entree en koffie gratis

van de Mheen Grondwerken b.v.

- afvalinzameling en verwerking
- verhuur containers (afval-, opslag- en rolcontainers)
- zand-, grind-, mijnsteen- en gebroken puinhandel
- grond- en sloopwerken
- verhuur grondverzetmachines, mobiele zeef en puinbreker

Tel 0341-356050

3882 NH Putten

Stenenkamerseweg 20

info@vandemheengrondwerken.nl

www.vandemheengrondwerken.nl

WIJ MAKEN GESCHIEDENIS
Bouw jij met ons mee?

T. +31 341 353 829 E. info@jansentechniek.nl

JANSEN
TECHNIEK | CONTROL SYSTEMS

VERHALEN HERHALEN

De wereldwijde toename van oorlogen en oorlogsdreiging bepaalt ons bij de zegen dat we in ons land al 80 jaar in vrijheid leven. Echter, de lange schaduw die er vanaf 2 oktober '44 over Putten is gaan liggen, is de reden voor sobere 5 mei-vieringen in al die jaren; er zit nog te veel oud zeer op en rondom het razzia-litteken. Nog altijd hebben Stichting Oktober 44 en Stichting Samen Verder Putten, alsook de Lotgenotengroep, een waardevolle functie; en nog steeds is er grote animo om de kampen te bezoeken.

Toch is er tegelijkertijd een groep die hier niet aan deelneemt en zwijgt over de pijn van oorlogswonden. Dat heeft niets met de Puttense- of Veluwe volksaard te maken, want het zwijgen door slachtoffers van traumatische ervaringen is een bekend en veel voorkomend fenomeen. De belangrijkste reden hiervoor is de stille hoop dat zwijgen uiteindelijk zal resulteren in vergeten.

Maar die hoop is ijdel om de eenvoudige reden dat het nu eenmaal is gebeurd en dat daarom de beelden, geluiden en geuren voor altijd opgeslagen liggen in het geheugen.

En bij de minste of geringste - veelal onverwachte - associatie komt alles weer naar boven.

En dat manifesteert zich dan veelal in nachtmerries van herbelevingen, angstaanvallen en slapeloze nachten.

Een veelgehoorde opmerking/klacht van verwanten van oorlogs- en/of misbruikslachtoffers is dat zij die het betreft, er niet over willen praten. Terwijl juist het vertellen erover veelal een heilzame uitwerking heeft; evenals het jezelf confronteren met de dader(s) en met de plaats(en) des onheils. Dat klinkt tegenstrijdig omdat je vooraf verwacht dat daardoor het probleem juist erger wordt. Maar wat er in werkelijkheid gebeurt, is dat er een soort van opluchting plaatsvindt en - belangrijker nog - een ervaring van beheersing, controle en in veel gevallen uiteindelijk zelfs van overwinning.

Het gevolg van zwijgen is dat je daarmee je directe verwanten belast met bezorgdheid, onbegrip en gevoelens die kenmerkend zijn voor het tweede- en/of derde generatiesyndroom. Het gevolg van vertellen is dat er een positief proces van verwerken op gang komt en duidelijkheid bij de directe omgeving van de betrokkenen. Vanuit die achtergrond schreef de Joodse dichter Leo Vroman, die zelf meerdere kampen overleefde, de overbekende vier regels die onder meer te lezen zijn bij de ingang van het Nederlands paviljoen in Auschwitz.

*Kom vanavond met verhalen
hoe de oorlog is verdwenen
en herhaal ze honderd malen
alle malen zal ik wenen.*

spring eruit!

CALUMMA
 reclame & signcenter

www.calumma.nl

KAPSALON
van den Bor

Dames en heren salon
 Gespecialiseerd in:

- Krullen, kleuren, knippen
- Haarverlenging/verdikking

Calcariaweg 33
 3881 XE Putten
 06-30712317
kapsalonbor@gmail.com

**LEER
 DANS
 LEEF
 LACH
 VOEL**

ZING MEE
*met Theater
 Stroud*

www.theaterstroud.nl

GEEF DEZE GEZICHTEN EEN NAAM

Aflevering 83

Tekst: Marco Kleijer

Fotografie: eigen foto's / archiefbeeld

UITGELICHT

In dit deel van "Geef deze gezichten een naam" willen we Gijsbertje van den Hazel uitlichten.

Gijsbertje werd op 30 augustus 1891 geboren in Putten uit het huwelijk van Wiendelt van den Hazel en Aaltje van de Kamp. Gijsbertje trouwde op 16 januari 1914 in Putten met Hendrik van Steeg, zoon van Thijmen van Steeg en Cornelia van Omme.

Van Gijsbertje hebben we 1 pasfoto waarbij zij door 5 personen werd herkend.

HET HOGE EIND

Gijsbertje woonde vanaf 1946 tot aan haar overlijden aan de Hoge Einderweg 19. Deze boerderij had de naam 't Hooge Eind, maar werd ook 't Hooge Huis genoemd. De Hoge Einderweg dankt zijn naam aan deze boerderij. De woning bestaat nog en maakt tegenwoordig onderdeel uit van "Landgoed het Hoge Eind".

Landgoed het Hoge Eind is een prachtig stuk cultuurhistorisch gebied in Putten dat sinds 2009 beschermd wordt door de rangschikking als landgoed onder de wet Natuurschoon. Dit mooie gebied, op loopafstand van het dorp, is nu al ruim 6 hectare groot doordat twee boerderijen aan de Hoge Einderweg (nummer 5 en 19) nu ook deel uitmaken van het landgoed.

50 JAAR GETROUWD

Op 16 januari 1964 waren Gijsbertje en Hendrik 50 jaar getrouwd. In het Veluws Nieuwsblad van die datum lezen we daarover het volgende:

"Op donderdag 16 jan. a.s. zal het echtpaar H. v. Steeg-G. v. d. Hazel, wonende aan de Hoogeinderweg 19 de dag herdenken dat het voor 50 jaar in de echt werd verbonden.

We zochten hen op en vonden ze daar in een leuk klein boerderijtje. Mevrouw v. Steeg lag op bed met een lichte griep, wat natuurlijk jammer is, doch zo vertelde zij als de feestdag er is moet ik weer beter zijn, daarom blijf ik maar een paar dagen langer in bed liggen. Zij is 72 jaar en haar man 77 jaar. Er werden uit hun huwelijk 12 kinderen geboren, waarvan er nu nog 9 in leven zijn. Er zijn nu ook 25 kleinkinderen, dus zo bij elkaar al een hele familie.

De heer v. Steeg, landbouwer van beroep, heeft met zijn vrouw een hard leven achter de rug, waarbij dan nog kwam dat er weinig verdiend kon worden. Zo maakte hij mee dat hij drie kwartjes per dag verdiende. Doch ondanks alles hebben beiden het goed naar de zin gehad.

Op onze vraag of 50 jaar nu lang is, kregen wij als antwoord "50 jaar lijkt een hele tijd, maar het is maar een damp". Velen zullen de heer v. Steeg nog wel kennen, want tot voor zeven jaar verkocht hij petroleum en kon men hem door de gemeente zien trekken. Nu is het echter zo ver dat hij rustig thuis blijft om daar op zijn bedrijfje zijn kippen en varkens te verzorgen.

En na de arbeid rookt hij lekker, want de heer v. Steeg is een verwoed sigarenroker. Eén zoon is er nog thuis, n.l. Jaap. Sprekende over al het wel en wee, waren beiden van mening, dat wanneer je elkaar helpt, het ook licht redt.

De bruiloft zal donderdagmiddag en -avond a.s. worden gehouden in het verenigingsgebouw Rehoboth aan de Postweg.

's Middags met de kinderen begint het feest om 2 uur, waarna 's avonds om 7 uur de verdere familie komt."

REHOBOTH

Verenigingsgebouw Rehoboth, daarvoor bekend als Zaal Simon, stond aan het begin van de Postweg, ongeveer waar nu de Jumbo staat. "In die zaal werden veel feesten en partijen gegeven en er werd gedanst en er werden zelfs films vertoond. Voor velen in Putten waren deze activiteiten in die tijd een doorn in het oog. Kort na de oorlog heeft de Hervormde Gemeente het complex gekocht en werd het een kerkelijk centrum met de naam 'Rehoboth'."

Aan de hand van de vele berichten die ik vond over feesten en vergaderingen in Rehoboth moet ik concluderen dat het een goed gebruikte en bezochte zaal is geweest. Ondanks dat heb ik geen enkele foto van het pand kunnen vinden. De enige foto die ik tegenkwam was een luchtfoto van Otto Hartman.

Nadat Rehoboth ophield te bestaan vestigde H. van Keulen een bouwmarkt aan de Postweg 4 met de naam "Bouwmarkt 2000". Begin 1980 veranderde dit in "Van Keulen Karwei". Heel lang heeft deze zaak er niet gezeten want begin jaren 80 opende hier een filiaal van de supermarktketen Edah.

OVERLIJDEN

Gijsbertje van den Hazel overleed op 2 juli 1976 in de leeftijd van 84 jaar. Zij ligt, samen met haar man, begraven op de Nieuwe Algemene Begraafplaats aan de Engweg in Putten ■

Heeft u een vraag of tip voor de rubriek "Geef deze gezichten een naam"?

Neem dan contact op met Marco Kleijer (06-22726857 / marco.kleijer@vrogger.nl) of

Tijs van den Brink (0342-418503 / t.brink1@upcmail.nl)

PUTTERS PRAOTEN

Je maggen 't niet laoten!

Deur Aort van Beerd van Peter

SCHAOTSENRIEËN

Vrogger ha'je pas strenge wienters! In de jaoren zestig van de veurige eeuw vreure 't soms wekenlang en 's nas wel tot min twientig graojen. Dan lag je in bed mit een pak dekes zo dik da'je zowat geen aojum meer kosten haolen. Je aojum bevreure op de rand van de gestikte deken. Mar ja, dat ku'we ons noen nie meer vurstellen. Vrogger was je huus niet 'ëisoleerd of vurzien van centrale verwaarming. Een hout- of kolenkachel was 't enige wa'je han.

Mar 't had ok wel wat, want as 't effen 'evreuren had, gung je je schaotsen opzeuken, want dan kwam d'r ies. In de meeste buurten waren wel plassen of blank staond gresland. Meestal had 't daorvur veul 'eregend. Ze zeien dan ok vaak "As 't potjen vol is, komt d'r een litjen op", waormee ze bedoelden dat as 't veul 'eregend had d'r vorst kwam en d'r ies op 't waoter kwam te staon.

Zoas ik al eerder verteld het, woenden ik op de boerderie "De Kraak" vuran Bijsteren en um te schaotsen gungen we eerst nor een oender'eleupen land an de Husselerweg net in de bocht nor de Stationsstraat. Schuin tegenover 't boerderietjen van Hein, Annie en Cor van Hell. Daor ko'je vlug schaotsen, want 't was oendiep en snel bevreuren. Nor schooltied gungen we d'r heen en ko'je nog aorig lang rieën. As 't bleef vriezen, gungen we nor de viever bie de burregemeester. De viever van Bijstein bevreure daor in 't bos nie zo snel en 't was dieper en gevaorlijker. Ok gungen we wel's nor de zee (IJsselmeer), mar dat was meer veur de goeie rieërs en een enkele kunstriëer.

Toe ik een jaor of twaolf was, bin 'k een keer mit mien neef op een zaoterdagmirreg nor de diek 'efietst um te gaon rieën. We krabbelden wat langs de diek heen en weer, toe we in de veerten enten op 't ies zaggen zitten. Dat vunnen we wel interessant en besleuten daor mar 's te gaon kieken. Wullie de zee op en we waren al een flink eind op de enten an, toe we achter ons d'r een hard heurden roepen. D'r kwam een man op hoge noren ons achterop en hie wenkten ons. We dreiden um en toe zei dee, da'we snel terug kommen mon, want dee enten laggen in 't waoter en niet op 't ies. Noen besef ik dat dee man ons leven 'ered heet, want wullie waren absoluut verzeupen a'we dicht bie dee enten 'ekommen waren. 't Was daor meters diep en we kosten geen van beien zwemmen. God zij dank, 't was goed of'eleupen.

't Bizoenderen was da'we deezelfde mirreg van de diek nor 't Oever schaotsten en ik in een entenwak terecht kwam, waardeer ik tot m'n kruus in 't waoter stung. 't Was daar zo'n dartig duum diep, dus daar ko'k niet verzupen. Mar 't gevolg was wel, da'k mit een natte broek nor huus mos. Mit keihard bevreuren broekspupen dee alleen op de knieën en in 't kruus nog bewegen wouen, kwam ik thuus. M'n moeder zetten me bie de kachel, mar niet te kort d'r bie, want 't mos langzaam daoien. 'k Stung in een teiltjen, zodat 't waoter in de teil leup. Wat ha'k 't koud! 't Was opnie een woender da 'k 't overleefd het. Streng wienters kun leuk weeën, mar hen ok een are kant ■

VAKKUNDIG KWALITEIT SERVICE

Welkom

van den BERG'S
optiek

Kerkstraat 11, 3882 BM Putten
Telefoon 0341-351564
www.vandenbergoptiek.nl

Bezoek ons ook op Facebook

Van de penningmeester

Tekst: Aart van de Mheen

In het decembernummer maakte ik al melding van de gezonde financiële positie van het Puttens Historisch Genootschap.

Nu de jaarcijfers over 2024 bekend zijn, kan ik u enige toelichting geven.

De inkomsten bedroegen 63.250 euro waarvan 20.500 donaties en 42.750 uit boeken. Hier tegenover stonden 24.000 euro aan stichtingskosten en kosten voor vrijwilligers, website, lezingen, De Graver en de boekwinkel.

Door een positief resultaat van bijna 40.000 euro kunnen de beide musea ruimhartig worden ondersteund en een deel zal worden toegevoegd aan de reserve van het PHG voor toekomstige ontwikkelingen. Na definitieve afronding van de jaarrekening en controle door de kascommissie zullen de cijfers worden gepubliceerd op de website.

Vele donateurs hebben inmiddels hun bijdrage voor 2025 voldaan, waarvoor onze dank. Voor degenen die ons gemachtigd hebben, is op 26 februari 2025 hun bijdrage automatisch geïncasseerd. Degenen die twijfelen of ze een machtiging hebben afgegeven, kunnen dit op bovengenoemde datum op hun bankrekening controleren.

We hebben het voornemen om in december bij de donateurspas aan te geven of uw bijdrage wel of niet automatisch wordt afgeschreven en hopen hiermee dan wat duidelijker te zijn. Zijn er nog vragen, dan kunt u mij altijd mailen of bellen. Penningmeester@phg-putten.nl of telefoon 06-13173005.

Na onze oproep om nieuwe donateurs te werven met bijvoorbeeld een exemplaar van De Graver zijn er tien nieuwe aanmeldingen binnengekomen. We hopen dat er nog velen volgen! Extra exemplaren van De Graver met aanmeldformulieren zijn nog steeds in de winkel aan de Dorpsstraat 23 af te halen ■

Lid worden?

Het Puttens Historisch Genootschap is een actieve stichting. U ontvangt viermaal per jaar het kwartaalblad De Graver. Daarnaast ontvangt u uitnodigingen voor de voor- en najaarsvergaderingen, lezingen over de historie van Putten én krijgt u een pasje waarmee u gratis toegang heeft tot museum De Tien Malen en Museumboerderij Mariahoeve.

Steun de stichting en word lid! De lidmaatschapsbijdrage is minimaal € 20,00 (buitenland € 26,00) per kalenderjaar. Meer informatie of lid worden? Ga dan naar de website!

www.phg-putten.nl

Tot slot...

Beste lezers,

Met deze editie van De Graver kijken we vooruit naar een bijzonder herdenkingsjaar: 2025 staat in het teken van 80 jaar vrijheid. Een mijlpaal die ons niet alleen doet terugdenken aan de bevrijding, maar ons ook uitnodigt om na te denken over wat vrijheid vandaag betekent.

Vrijheid is voor iedereen anders. Voor sommigen gaat het om de herinneringen aan de oorlogsjaren en de bevrijding in 1945, terwijl anderen juist kijken naar de manier waarop vrijheid nu beleefd wordt. In het komende jaar willen we hier in De Graver op verschillende manieren aandacht aan besteden. We publiceren artikelen en verhalen over gebeurtenissen uit de oorlogstijd en de bevrijding, maar ook persoonlijke ervaringen en interviews met mensen die vertellen wat vrijheid voor hen betekent.

We nodigen u van harte uit om bij te dragen aan dit thema. Heeft u een verhaal, een familiegeschiedenis, een bijzonder document of een foto die hierbij aansluit? Laat het ons weten! Natuurlijk blijven ook andere historische bijdragen welkom. Ons erfgoed is breed en veelzijdig, en we ontvangen met veel plezier artikelen over allerlei onderwerpen die met Putten en haar geschiedenis te maken hebben.

De vele inzendingen en reacties van onze lezers maken De Graver tot een blad van en voor iedereen met een hart voor de geschiedenis van Putten. Daar zijn we enorm dankbaar voor. We kijken uit naar een nieuw jaar vol verhalen, herinneringen en inzichten!

Met hartelijke groet,
Redactie De Graver

*Bert Klompenhouwer
Bertha van Renselaar
Marieke Grift*

*Monique Met
Marja van de Klok - Schipper*

DE VOLGENDE ONDERNEMERS UIT PUTTEN ZIJN OOK

Vrienden

VAN DE MARIAHOEVE EN DE TIEN MALEN

Garagebedrijf Van Veenhuizen B.V. Putten

Colofon

De Graver is een uitgave van het
Puttens Historisch Genootschap

Redactie

Bert Klompenhouwer
Bertha van Renselaar
Monique Met
Marja van de Klok - Schipper
Marieke Grift

Druk

Nummer 1 - Jaargang 35 - Maart 2025

Contactgegevens

Redactie "De Graver"
graver@phg-putten.nl
www.phg-putten.nl

Uitgever

Calumma, Ermelo

Met dank aan

De Vrienden van de Stichting & alle donateurs en sponsors

PHG-bestuur:

Jan van den Hoorn - voorzitter
Johan Grift - vicevoorzitter
Marja van de Klok-Schipper - secretaris
Aart van de Mheen - penningmeester
Peter Vink - bestuurslid
Henk van der Zwaag - bestuurslid

De Graver wordt vier keer per jaar verspreid onder donateurs en vrienden van het Puttens Historisch Genootschap.

Heeft u kopij, vragen of opmerkingen voor De Graver?

Neem dan contact op met de redactie via
graver@phg-putten.nl. De deadlines voor aanleveren van
kopij van de betreffende edities:

- Editie juni 2025: inleveren voor 1 mei 2025
- Editie september 2025: inleveren voor 1 augustus 2025
- Editie december: inleveren voor 1 november 2025

Voor vragen aan het bestuur van het Puttens Historisch
Genootschap en de beide musea De Tien Malen en de
Mariahoeve kunt u contact opnemen met de secretaris:
secretaris@phg-putten.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden artikelen af te wijzen, in te korten of te wijzigen. Uiteraard altijd in overleg met de schrijver.
Foto's moeten digitaal worden aangeleverd in min. 300dpi.

De in dit blad opgenomen artikelen geven niet noodzakelijkerwijs de mening van het bestuur en/of de redactie weer. Hieraan kunnen geen rechten worden ontleend en hier kan het bestuur of de redactie niet aansprakelijk voor worden gesteld.

Adreswijzigingen kunt u doorgeven aan de
ledenadministratie, Teun van Unen:

Tel. 06 - 535 209 72, of stuur een mail naar
relatiebeheer@phg.conscribo.nl

Indien er klachten zijn over bezorging kunt u
contact opnemen met de redactie via:
graver@phg-putten.nl

Als donateur van het PHG ondersteunt u onze
doelstellingen en ontvangt u ons kwartaalblad De
Graver met informatie over onze werkzaamheden.
Ook heeft u gratis toegang tot Museumboerderij
Mariahoeve en Museum De Tien Malen.

Minimumbedrag voor toegezegde donaties is
€ 20,00 per jaar en wordt per kalenderjaar verlengd.
Het RSIN nummer van het PHG is 805823724.
Het PHG is een stichting met een culturele ANBI
status. Opzegging dient vóór 1 december (donateur
voor het komende jaar) te geschieden aan
relatiebeheer of de penningmeester:
penningmeester@phg-putten.nl

Betalingen kunnen gedaan worden naar:

IBAN: NL94RABO 0384 1229 22

BIC: RABONL2U

KvK St. reg.nr. 410 358 22

© 2025 Puttens Historisch Genootschap

